

Йожен Сю - „Парижките потайности“, втори том

След като помълча, вдовицата на осъдения на смърт каза на дъщеря си:

– Иди за дърва; тази нощ ще приберем дърварника... като се върнат Никола и Марсиал.

– И Марсиал? Значи, и на него искате да кажете, че...

– Донеси дърва! – прекъсна я грубо вдовицата.

Свикнала да се подчинява на тази желязна воля, дъщерята запали един фенер и излезе.

Когато отвори вратата, вътре сякаш нахлу тъмната нощ заедно с пропукващите под напора на виещия вятър тополи, с дрънченето на веригите, придържащи лодките, с бученето на реката.

Тия звуци бяха изпълнени с тъга.

По време на предходното действие дълбоко развълнуваната от бедите на Франсоа Амандин – тя го обичаше много – не бе посямала нито да вдигне очи, нито да изтрие сълзите, които капеха по коленете ѝ. Сдържаните ридания я задушаваша, тя се опитваше да заглуши дори биенето на тръпнешото си от страх сърце.

Сълзите замъгляваха очите ѝ. В старанието си бързо да разшири знаците на ризата, която държеше, се бе порязала с ножиците; раната кървеше обилно, но клетото дете мислеше не толкова за своята болка, колкото за очакващото го наказание, задето е изцапало дрехата с кръвта си. За щастие, вдовицата се бе умислила и не забеляза нищо.

Кратуната се върна с цял кош дърва. Майка ѝ я погледна и тя кимна утвърдително.

Това означаваше, че от земята наистина се подава кракът на мъртвеца...

Вдовицата стисна устни и продължи работата си, само иглата ѝ сякаш започна да се движи по-бързо.

Кратуната разпали огъня, надзърна във врящата в огнището тенджера и седна отново до майка си.

– Никола още го няма! – рече тя. – Дано тазсутрешната старица не го е натопила в някоя лоша работа, като му каза да се срещне с някакъв големец, който бил пратен от Брадаманти. Имаше доста потаен вид; не искаше да дава обяснения, не каза името си, нито откъде идва.

Вдовицата сви рамене.

– Според вас няма ли опасност за Никола, майко? Всъщност може и да сте права... Старицата му заръча да бъде в седем вечерта на Ке дьо Бийй срещу гарата и да чака там някакъв човек, който искал да разговаря с него и щял вместо парола да спомене името на Брадаманти. Впрочем не е чак толкова опасно. Никола сигурно се бави, защото е намерил нещо из път, също като това белъо, дето го сви оня ден от лодката на някаква перачка.

Кратуната посочи едната от дрехите, чиито знаци разшиваше Амандин; после се обърна към детето:

– Какво значи свивам?

– Значи... вземам... – отвърна детето, без да вдигне очи.

– Значи „открадвам“, малка глупачке, чу ли? Открадвам...

– Да, сестро...

– А когато човек умее да свива като Никола, винаги може да спечели... Белъото, което открадна вчера, доста ни оправи и ще ни струва само работата по заличаването на знаците, нали... майко? – добави Кратуната и се изсмя, откривайки редки и жълти като лицето ѝ зъби.

Вдовицата дори не трепна от тази шега.

– Като стана дума да си оправим сметките, без това да ни струва нищо – добави Кратуната, – можем и от другаде да се снабдим с по нещичко. Нали знаете, от няколко

дена във вилата на господин Грифон, лекаря на парижкия приют, живее един старец, а къщата е самотна, на стотина стъпки от реката, точно срещу пещите за гипс.

Вдовицата се наведе.

– Вчера Никола разправяше, че там може да се направи добър удар – продължи Кратуната. – Аз пък знам от тая сутрин, че има сигурна плячка; трябва да пратим Амандин да се поразходи наоколо, никой няма да ѝ обърне внимание; все едно, че си играе, а ще огледа всичко и ще се върне да ни разкаже какво е видяла. – Тя се обърна грубо към Амандин: – Чу ли ме?

– Да, сестро, ще отида – отговори разтреперано детето.

– Все тъй викаш: „Ще го сторя“, а нищо не вършиш, хитрушо! Като оная път, когато те накарах да вземеш сто су от касата на аниерския бакалин, докато го бях замъкнала в другия край на магазина – беше нищо и никаква работа, никой няма да заподозре едно дете. Защо не ми се подчини?

– Сестро... изплаших се... не посмях...

– Миналия ден нали посмя да откраднеш една кърпа от вързопа на уличния търговец, докато той се опитваше да пробута разни стоки в кръчмата. Той забеляза ли нещо, гъска такава?

– Сестро, ама вие ме принудихте... кърпата беше за вас; пък и това не са пари...

– Че какво, ако са?

– Бога ми!... Не е толкова лошо да вземеш кърпа, колкото да вземеш пари.

– Въпрос на чест, а? Марсиал ти втъпява тия благи мисли, нали? – присмя се Кратуната. – Всичко ще му разкажеш, предателко; ама да не си въобразяваш, че ни е страх твоят Марсиал да не ни изяде?... – Кратуната се обърна към вдовицата и добави: – Нали виждаш, майко, той няма да завърши добре... Иска да заповядва тук. Никола му е ядосан, аз също. Настройва Амандин и Франсоа срещу нас, срещу теб... Може ли да продължава така?...

– Не... – отвърна майката кратко и сурово.

– Особено откак неговата Вълчица е в Сен Лазар, направо вилнее срещу всичко живо... Наша ли е вината, че любовницата му... е в затвора? Като излезе, нека само да дойде... ще я подреда... и то добре... Нищо, че се прави на много страшна...

След кратък размисъл вдовицата каза на дъщеря си:

– Според теб може ли да се направи удар при тоя старец, дето се е настанил в къщата на лекаря?

– Да, майко...

– Че той е същински просяк!

– Да, ама е благородник.

– Благородник ли?

– Да, и има злато в кесията си, макар да излиза всеки ден пеш и да се завръща по същия начин – само с една тояга.

– Откъде знаеш дали има злато?

– Наскоро ходих до аниерската поща, да видя дали няма писмо от Тулон...

Тия думи напомниха на вдовицата на осъдения на смърт, че синът ѝ излежава наказание в каторгата; тя сбърчи вежди и въздъхна глухо.

Кратуната продължи:

– Чаках си реда, когато влезе старецът, дето живее в къщата на лекаря; веднага го познах по бялата брада, по бялата коса, по зеленикавото лице и черните вежди. Изглежда серт... Старичък е, но трябва да е доста решителен... Той попита служителката: „Да сте получили писма от Анже за господин граф Дьо Сен Реми?“ – „Да – отвърна тя, – пристигна едно.“ – „За мен е – каза той, – ето паспорта ми.“ Докато чиновничката го проверяваше, старецът извади зелена копринена кесия, за да плати

пратката. От едната страна беше малко поразшита и видях да блести злато; имаше купчинка с размерите на яйце... поне четирийсет или петдесет наполеона! – възкликна Кратуната и очите ѝ заблестяха алчно. – А ходи като някой дрипльо. Сигурно е от ония стари скъперници, дето трупат съкровища... Хайде, майко; знаем името му, може да ни свърши работа... И ще се вмъкнем при него, след като Амандин ни съобщи дали има слуги.

Силен лай прекъсна Кратуната.

– Аха! Кучетата се обадиха – каза тя, – чули са лодка. Трябва да е или Марсиал, или Никола...

Като чу името на Марсиал, по лицето на Амандин се изписа сдържана радост. След неколкоминутно очакване, през време на което момичето следеше с нетърпелив и тревожен взор вратата, то със съжаление видя как през нея влезе Никола, бъдещият съучастник на Мряната.

Лицето на Никола бе едновременно противно и жестоко; дребен, хилав и кльощав, той сякаш изобщо не ставаше за такъв опасен и престъпен занаят. За съжаление, страхотна енергия заменяше на това негодник недостигащата му физическа сила.

Никола носеше върху дебелия си синя риза нещо като елек без ръкави от кафява козя кожа с дълги косми; още с влизането си той хвърли на земята един меден слитък, който с мъка бе пренесъл на рамо.

– Добра нощ, добра плячка, майко! – викна той с глух и дрезгав глас, докато пускаше товара си. – В лодката ми има още три такива слитъка, вързоп дрехи и сандък с нещо, което не знам какво е, защото не си направих труда да го отворя. Може да съм се минал... ще видим!

– Ами човекът от Ке дьо Бийй? – попита Кратуната, докато вдовицата гледеше безмълвно своя син.

В отговор той бръкна в джоба на панталона си и подрънка куп сребърни монети.

– Измъкнал си му всичко това?... – възкликна Кратуната.

– Не, той сам ми наброи двеста франка; а ще ми даде още осемстотин, след като... но стига!... Първо да разтоварим лодката, после ще плещим... Марсиал няма ли го?

– Не – отвърна сестрата.

– По-добре! Ще приберем плячката без него... Няма нужда да знае...

– Страх ли те е от него, пъзльо? – попита кисело Кратуната.

– Мен?... Да ме е страх?... – Той сви рамене. – Боя се да не ни издаде... това е. А да се страхувам от него... Езикът на калъчката ми е твърде остър!...

– Ха! Като го няма... се фукаш... но щом се появи, си затваряш човката.

Никола сякаш не се засегна от упрека и каза:

– Хайде, бързо! Бързо!... Към лодката... Къде е Франсоа, майко? Може да ни помогне.

– Майка го отупа и го затвори горе; ще си легне, без да вечеря – каза Кратуната.

– Хубаво, но все пак нека да помогне да разтоварим лодката, нали, майко? С него и с Кратуната набързо ще приберем всичко...

Вдовицата посочи с пръст тавана. Кратуната разбра и се качи да доведе Франсоа.

След завръщането на Никола мрачното лице на старата Марсиал бе просветнало малко; обичаше го повече от Кратуната и все пак не толкова, колкото сина, дето бе в Тулон; както обичаше да казва... майчинската любов на това жестоко създание растеше заедно с престъпните наклонности на рожбите ѝ.

С това отвратително предпочитание може да бъде обяснена липсата на привързаност у вдовицата към двете по-малки деца, които не проявяваха склонност да вършат зло, и дълбоката ѝ омраза към най-големия, Марсиал, който, макар да не водеше безупречен живот, можеше да бъде сметнат за безкрайно почтен човек в сравнение с Никола, с Кратуната или с другия брат – каторжника от Тулон.

– Къде върлува нощес? – обърна се вдовицата към Никола.

– Като се връщах от Ке дьо Бийй, където се видях с големеца, с когото имах среща тая вечер, мярнах край Моста на инвалидите едно вързано там корабче. Беше тъмно; рекох си: „В кабината не свети... хората явно са на брега... Ще се кача... Ако се натъкна на някой хитрец, ще го помоля да ми услужи с въже, уж за да си потегна греблото“... Вмъкнах се в кабината... нямаше никой... Тогава нагребих каквото можах – парцали, един голям сандък и четири медни слитъка от палубата; върнах се втори път, корабчето беше натоварено с мед и желязо. А, ето ги Франсоа и Кратуната: бързо към лодката!... Ей, я се поразтичай малко!... Амандин, ти ще вземеш парцалите... Щом човек още не е тръгнал на лов... трябва да помага поне при пренасянето...

Останала сама, вдовицата се зае да приготви вечеря за всички, постави на масата чаши, бутилки, порцеланови чинии и сребърни прибори.

Тъкмо бе завършила приготовленията, когато децата ѝ се върнаха с товара.

Тежестта на двата медни слитъка притискаше тъй раменете на малкия Франсоа, че сякаш щеше да го смачка; Амандин бе почти изчезнала под купчината откраднати дрехи, които носеше върху главата си; най-сетне, подпомогнат от Кратуната, Никола мъкнеше сандъка от nelaкирано дърво, върху който бе поставен четвъртият меден слитък.

– Сандъка, сандъка!... Да счупим сандъка! – възкликна Кратуната с диво нетърпение.

Медните слитъци бяха захвърлени на пода.

Никола изкара из пояса си здравата желязна брадвичка, с която не се разделяше, и пъкна отстрието ѝ под капака на сложения наред кухнята сандък, за да го открехне.

Мъждивата червеникава светлина на огнището озаряваше тия обирнически действия; навън вятърът фучеше все по-силно.

Все така облечен с козята кожа, приклекналият до сандъка Никола се мъчеше да го разбие и сипеше отвратителни ругатни, тъй като дебелият капак отказваше да поддаде въпреки силните напъни.

С пламнали от алчност очи и поруменели от крадливо вълнение страни, коленичилата върху сандъка Кратуна го притискаше с цялата си тежест, за да го направи по-устойчив под напора на инструмента.

Застанала от другата страна на масата, извисила се в цял ръст, вдовицата също се бе привела над откраднатото, а зениците ѝ лъщяха хищно.

Жестоко, ала, за жалост, твърде човешко явление. И двете деца, чиято добра природа тъй често се бе преборвала с ужасното влияние на гнусната поквара в този дом – и тия деца бяха забравили задръжките и страховете си и се поддаваха на непреодолимо, съдбоносно любопитство...

Притиснати един до друг, с блеснали очи, задъхани, Франсоа и Амандин също бързаха да научат какво е съдържанието на сандъка и не по-малко от другите се дразнеха от бавния начин, по който Никола извършваше този взлом.

Най-сетне капакът бе изтръгнат.

– А!... – възкликна в един глас семейството, затаило дъх от радост.

И всички – и майката, и момиченцето – се спуснаха, нахвърлиха се с див възторг върху продънения сандък. Вероятно изпратен от Париж до някой крайбрежен градски търговец, той съдържаше множество парчета плат, които биха представлявали интерес за всяка жена.

– Никола не се е минал! – възкликна Кратуната и разви парче вълнен муселин.

– Не – заяви и разбойникът, като на свой ред разопакова един вързоп с шалове, – не съм се старал напразно...

– Ами тоя плат... ще се продава като топъл хляб... – рече вдовицата, която също бе бръкнала в сандъка.

- Пласьорката на Червеноръкия от улица Тампл ще купи платовете – добави Никола, – а старият Мику, дето дава стаи под наем в квартал Сент Оноре, ще настани бакъра.
- Амандин – промълви тихо Франсоа, за да го чуе сестричката му, – колко хубаво ще ти стои някоя от тия красиви копринени кърпи, дето ги държи Никола... ако си я вържеш около врата!...
- И в косата ще стои добре – съгласи се възхитено момичето.
- Трябва да се признае, че си имал късмет, като си се качил на това корабче, Никола – каза Кратуната. – Я гледай какво става!...
- Извадих и големи шалове... три... истинска коприна... Мамо, гледай!...
- Старата Бюрет ще даде най-малко петстотин франка за тия неща – каза вдовицата, след като огледа придирчиво всичко.